

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANKLAR BARQARORLIGINI TA'MINLASH OMILLARI

Isroilova Feruza Ilyos qizi,

Bank-moliya akademiyasi, Xalqaro bank ishi fakulteti, magistrant

Annotatsiya. Mazkur tadqiqot ishi tijorat banklarida raqamli transformatsiya jarayonining banklar barqarorligiga ta'sirini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot doirasida texnologik infratuzilma, kiberxavfsizlik, risk-menejment tizimi, inson kapitali va regulyativ muhitning bank faoliyatidagi roli tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, zamonaviy IT-infratuzilma va kiberxavfsizlik tizimi, samarali risklarni boshqarish mexanizmlari, malakali kadrlar va muvozanatli regulyativ muhit banklarning uzoq muddatli barqarorligini ta'minlashda asosiy omillar sifatida xizmat qiladi. Tezis raqamli transformatsiya sharoitida banklar barqarorligini mustahkamlash bo'yicha ilmiy asosli tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, bank barqarorligi, fintech, kiberxavfsizlik, risk-menejment, moliyaviy barqarorlik.

Annotation. This study is aimed at examining the impact of the digital transformation process in commercial banks on banking stability. Within the scope of the research, the role of technological infrastructure, cybersecurity, risk management systems, human capital, and the regulatory environment in banking operations is analyzed. The findings of the study indicate that modern IT infrastructure and cybersecurity systems, effective risk management mechanisms, qualified personnel, and a balanced regulatory environment serve as key factors in ensuring the long-term stability of banks. The thesis provides scientifically grounded recommendations for strengthening banking stability under conditions of digital transformation.

Keywords: digital transformation, banking stability, fintech, cybersecurity, risk management, financial stability.

So'nggi yillarda bank tizimi raqamli transformatsiya jarayonining faol ishtirokchisiga aylanishi bilan, xizmat ko'rsatish sifati va tezkorligi oshdi. Mobil va internet banking, sun'iy intellekt, katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash texnologiyalari mijozlar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar banklar faoliyatida yangi xatarlarni yuzaga keltiradi, bu esa barqarorlikni ta'minlash masalasini dolzarb qiladi.

Texnologik infratuzilmaning ahamiyati:

Zamonaviy IT-infratuzilma bank operatsiyalarining uzluksizligini ta'minlaydi, xizmatlarni tezlashtiradi va xarajatlarni optimallashtiradi. Raqamli platformalar orqali 24/7 xizmat ko'rsatish banklarning raqobatbardoshligini oshiradi. Infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi uzilishlar va operatsion xatarlarni kuchaytiradi. Shu sababli texnologik infratuzilmani modernizatsiya qilish bank barqarorligini mustahkamlashning asosiy sharti hisoblanadi.

Kiberxavfsizlik:

Raqamli bank xizmatlarining kengayishi bilan kiberhujumlar va ma'lumotlar sizib chiqishi xavfi ortadi. Kiberxavfsizlik tizimi banklarning moliyaviy va reputatsion yo'qotishlardan himoyalaniishi, mijozlar ishonchini saqlashi va operatsion barqarorlikni ta'minlashi uchun zarurdir. Texnik himoya, xodimlarning raqamli savodxonligi va ichki nazorat mexanizmlari kiberxatarlarni kamaytirishda muhim rol o'ynaydi.

Risklarni boshqarish tizimi:

Samarali risk-menejment banklarga texnologik va operatsion xatarlarni aniqlash, baholash va boshqarishda yordam beradi. Bu tizim moliyaviy yo'qotishlarni kamaytiradi va bankning innovatsion yechimlarni xavfsiz joriy etish imkonini oshiradi.

Inson kapitali va regulyativ muhit:

Malakali xodimlar innovatsion yechimlarni joriy etish va operatsion barqarorlikni saqlashda asosiy resurs hisoblanadi. Shu bilan birga, muvozanatli va samarali regulyativ muhit banklarga faoliyatini xavfsiz olib borish, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va xalqaro standartlarga mos ishlash imkonini beradi.

Xulosa qilganda, texnologik infratuzilma, kiberxavfsizlik, risk-menejment tizimi, inson kapitali va regulyativ muhit raqamli transformatsiya sharoitida banklar barqarorligini ta'minlashning asosiy omillari hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Basel Committee on Banking Supervision. (2018). Implications of fintech developments for banks. BIS.
2. Gomber, P., Koch, J., & Siering, M. (2017). Digital finance and FinTech. Journal of Business Economics.
3. Ozili, P. K. (2018). Impact of digital finance on financial stability. Borsa Istanbul Review.
4. Mishkin, F. S. (2019). The Economics of Money, Banking and Financial Markets. Pearson.
5. McKinsey & Company. (2021). The future of digital banking.
6. European Central Bank. (2019). Cyber resilience oversight expectations.
7. International Monetary Fund. (2021). Fintech: The experience so far.
8. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2023). Bank tizimini rivojlantirish bo'yicha yillik hisobot.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020). Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasi.
10. OECD. (2020). Digital transformation in the financial sector